

Samengesteld door
Linus Hesselink en
Tatiana Scheltema

Hoe staat het met nummerherkenning tegen afluisteren?

Justitie gaat met nummerherkenning voorkomen dat geheimhoudersgesprekken van advocaten worden afgeluisterd. Waarom is dit systeem, dat niet alleen voor strafrechtadvocaten geldt, zo complex dat het pas eind 2010 kan worden ingevoerd? Een overzicht van de stand van zaken.

.....
Adrienne Hoevers
beleidsadviseur Orde
.....

Nummerherkenning houdt in dat advocaten hun telefoon- en faxnummers doorgeven aan de Orde. Advocaten bellen en faxen alleen nog via deze nummers. De Orde geeft de nummers door aan de politie (KLPD). De tapcentrale van het KLPD filtert automatisch de geheimhoudersgesprekken uit de gesprekken van een getapte verdachte.¹ De gefilterde gesprekken worden tijdelijk opgeslagen in een apart, ook voor de politie ontoegankelijk depot, waar-

1 Gesprekken van een advocaat worden alleen getapt als hij belt met een persoon die op dat moment verdachte is en 'onder een telefoontap staat'.

na ze automatisch worden vernietigd. Het voordeel van dit systeem boven de huidige werkwijze is dat het OM niet meer inhoudelijk beoordeelt of een getapt gesprek een geheimhoudersgesprek is. Zo is de vertrouwelijkheid van gesprekken beter gewaarborgd.

Voor alle advocaten

Een veelgehoord misverstand is dat het nieuwe systeem alleen voor strafrechtadvocaten geldt. In Nederland wordt internationaal gezien relatief veel getapt. Dit betekent dat elke advocaat te maken kan krijgen met een cliënt die onder verdenking staat en van wie de telefoon wordt getapt. Denk aan asielzaken (mensenhandel), sociale zekerheidszaken (fraude), of familierecht (cliënt die wil scheiden blijkt verdacht). Het

is daarom in het belang van de cliënten dat alle advocaten gebruikmaken van de nummerherkenning.

De minister van Justitie heeft opdracht gegeven tot een onderzoek over onder meer de vraag welke nummers de beroepsgroep per advocaat dient aan te leveren. Dat is complexer dan het lijkt, omdat telefooncentrales gesprekken vaak een ander (voor de buitenwereld onbekend) nummer meegeven dan het kantoornummer of het doorkiesnummer. Deze zogenaamde bundelnummers moeten mogelijk ook worden geregistreerd. Ook de gesprekken van medewerkers met een afgeleid verschoningsrecht moeten onder het systeem vallen.

Een andere vraag is welke technische aanpassingen nodig zijn bij de tapcentrale, de Orde en advocatenkantoren, en wat die gaan kosten. Aparte aandacht krijgen advocaten in dienstbetrekking en advocaten die samenwerken met niet-geheimhouders, zoals belastingadviseurs. De onderzoeksresultaten worden begin oktober verwacht. Mede door de benodigde ICT-

aanpassingen zal de nummerherkenning niet voor eind 2010 worden ingevoerd.

Techniek en geld

Het College van Aangevaardigden vroeg zich af waarom advocaten kosten moeten maken voor een systeem dat fouten van het OM moet voorkomen. Geldt dan niet: 'De vervuiler betaalt'? Hoewel nog niet bekend is hoe hoog de kosten zullen zijn, zal de Algemene Raad (AR) zich er voor inspannen om de kosten voor de advocatuur te beperken. De AR zal ook de uitkomsten van het onderzoek van het ministerie met het College bespreken.

In het College bestond ook scepsis of de nummerherkenning dekking biedt voor alle (nieuwe technische) mogelijkheden om gesprekken af te luisteren. De AR maakt zich met name zorgen over het op grote schaal afluisteren van telefoongesprekken in penitentiaire inrichtingen, dat niet via de tapcentrale van het KLPD loopt. De AR zal er op aandringen dat ook deze taps onder de nummerherkenning vallen.

Column

Matthijs Kaaks

Troika

Troika is het magische woord uit de recente klachtbrief van P-G Harm Brouwer aan onze deken. Het is een woord dat blijft hangen. Brouwer hanteert het als een bezwerende formule die kan worden tegengeworpen aan strafpleiters als Victor Koppe, Bart Nooitgedacht en Jan Boone. Het was de opmerking van Boone dat Koos Plooi in staat was zijn eigen moeder te verkopen, die de P-G naar verluidt tot razernij bracht. Onderschat niet het Italiaanse temperament van het OM. Van moeders blijf je af.

In zijn brief van 22 juli roemt Brouwer de door Bekkers 'ontwikkelde figuur van de zogenaamde Troika'. Hij memoereert dat de 'Troika-benadering' regelmatig onderwerp van gesprek is tussen hem en de landelijk deken. In het Orde Jaarverslag 2008 wordt Troika terloops geïntroduceerd, het zal weinigen zijn opgevallen. Inmiddels lijkt het een belangrijke nieuwe doctrine te vormen. Als het aan Brouwer ligt, gaan we met elkaar massaal aan de Troika. Maar wat is Troika?

Ik besloot een klein testje te doen. Bij de koffiecorner van de rechtbank vroeg ik enkele confrères en collega's naar de essentie van de 'Troika-figuur'.

'Troika?' Vroeg een ernstig ogende heer, 'Ja dat weet ik wel. Dat is een lied van Drs. P., ook wel de Dodenrit genaamd, over een gezin dat in een driespan onderweg is naar Omsk en wordt aangevallen door een troep wolven. Vader gooit zijn gezinsleden één voor één van de slee. Het loopt slecht af.'

'Tets met Rusland', zei een jong advocaatje.

'Een volksdans', zei een ander.

'Sorry', zei een gehaast duo, 'geen idee, we zijn civilist'. De meesten zei het helemaal niets.

Even later kwam Koos Plooi zelf een rolletje King pepermunt kopen. 'Zo stelletje beroepsleugenaars', begroette hij de aanwezige advocaten met olijke blik. Hij kauwde knarsend een pepermuntje weg en ik legde ook hem de vraag voor.

'Troika!' Schamperde hij. 'Dat is voor mietjes. Wij doen niet aan Troika. Nee, wij hebben een heel andere benadering 'Hij klopte op zijn heup: 'ons nieuwe dienstwapen.'

Toen ik hem niet-begrijpend aankeek, greep hij razendsnel een stroomstootwapen van onder zijn toga vandaan en drukte deze tegen een denkbeeldige advocatenbil terwijl hij uitriep: 'Troikaaa!'. Daarna liep hij grinnikend weg.

Over zijn schouder riep hij nog: 'Jan Boone kan vast wel tegen een stootje!'

Regels voor OM én advocaten

Invoering van nummerherkenning vergt ook regelgeving voor de advocatuur, over aanlevering van nummers, voeren van geheimhoudersgesprekken enkel via die nummers, misbruik, handelwijze in geval van verlies of diefstal van een mobiele telefoon. Onduidelijk is nog of de Orde deze regels verplicht kan stellen. De Orde voert overleg met het College Bescherming Persoonsgegevens om te beoordelen of de privacywetgeving het doorgeven van nummers van alle advocaten aan de politie toestaat.

Er bestaan ook misverstanden over wat misbruik van een geheimhoudernummer is. Het telefoontje aan het thuisfront: 'Schat, ik kom later thuis', is dit bijvoorbeeld niet. Ook mag een advocaat meedoen aan nummerherkenning met een mobiele telefoon die hij zowel zakelijk als privé gebruikt. Advocaten mogen echter geen nummers van een privételefoon opgeven voor de nummerher-

kenning. Bij misbruik gaat het uiteindelijk om situaties waarbij het afgeschermd nummer wordt – of kan worden – gebruikt om buiten het zicht van de opsporingsinstanties te blijven. Advocaten dienen daarom hun telefoons niet door anderen te laten gebruiken.

Overigens blijft het OM ook na invoering van dit systeem verplicht om geheimhoudersgesprekken te vernietigen die toch in taps terecht komen.² Geheimhoudersgesprekken die een advocaat per ongeluk of door overmacht per niet-beschermde lijn voert, zijn dus niet vogelvrij.

Voor advocaten is het al vanzelfsprekend om (elektronische) dossiers en besprekingen vertrouwelijk te behandelen. Met nummerherkenning kunnen ook telefoongesprekken beter worden beschermd.

² De wet blijft op dit punt ongewijzigd. En politie en OM blijven ook handmatig selecteren op gesprekken met artsen en notarissen.

Redactie zoekt allround advocaat

(herhaling in verband met zomervakantie)

Wegens vertrek van een all round redactielid is de redactie naarstig op zoek naar een veelzijdig en gezaghebbend advocaat/advocate. We zoeken iemand die:

- * op meerdere rechtsgebieden doende is – en zelfs misschien een algemene praktijk heeft;
- * partner is op een klein of middelgroot kantoor;
- * minstens vijftien jaar ervaring in de advocatuur heeft;
- * belangstelling heeft voor de wijze waarop balie en Orde functioneren;
- * zo mogelijk enige ervaring in een redactie van een tijdschrift heeft.

We bieden kennismaking met vele kanten van de advocatuur, een stimulerende bijeenkomst per maand, en diverse mogelijkheden om latente talenten te ontwikkelen.

Wie belangstelling heeft, stuurt uiterlijk 14 september a.s. een brief met cv en motivatie naar eindredacteur Linus Hesselink (zie het Colofon), die ook meer informatie kan geven.